

RR Regeringsrätten RÄTTSFALL

Fråga om beskattning av ersättning vid överlåtelse av arrenderätt resp. avdrag för kostnad för övertagande av arrendet.

Besvär av dels TI, dels ock lantbrukaren M. angående M:s inkomsttaxering år 1945. — Hos PN yrkade TI att, som M. under beskattningsåret åtnjutit 20.970 kr i ersättning för överlåtelse av arrenderätt till jordbruksfastighet, det sålunda erhållna beloppet måtte upptagas till beskattning och M:s taxering förty höjas med 20.970 kr. PN biföll detta yrkande. Hos KR yrkade M. nedsättning, då han vid tillträde av samma arrende år 1929 erlagt 22.000 kr för övertagande av arrenderätten utan att han erhållit avdrag härför. Någon skattepliktig intäkt hade därför icke uppkommit för honom. Arrenderätten utlöpte år 1955. KR, som synes ha ansett M. berättigad att för varje år vid fastighetsinkomstens beräkning avdraga ett belopp, motsvarande vad av beloppet 22.000 kr belöpte å ettvarvt av de vid arrendets övertagande återstående åren av arrendetiden (jämför RÅ 1914 ref. 49), medgav M. avdrag med $1\frac{1}{26}$ -delar av 22.000 kr, d. v. s. vad som belöpte på den återstående arrendetiden. — Hos RR yrkades av TI, att PN:s beslut måtte fast-

ställas, och av M., att TN:s beslut måtte varda fastställt (ingen beskattning i här ifrågavarande avseende). RR ogillade TI:s talan och biföll M:s yrkande med motiveringen, att det av M. såsom ersättning för överlåtelsen av arrenderätten uppburna beloppet 20.970 kr väl finge anses utgöra för honom skattepliktig intäkt av jordbruksfastighet men M. med hänsyn till vad i målet förekommit finge anses berättigad åtnjuta avdrag för av honom vid tillträdet av arrendet till företrädaren erlagd ersättning med yrkat belopp, likaledes 20.970 kr. (RR:s utslag den 29/1 1953.)

An m.: Jämför denna tidskrift årgång 1951 s. 44 och 356.

Fråga om särskilt värdeminskning-avdrag för tvättmaskiner i annan fastighet.

Besvär av dödsboet efter N. angående N:s inkomsttaxering år 1946. — N., som ägde en hyresfastighet med taxerat byggnadsvärde av 330.000 kr, yrkade hos TN avdrag för värdeminskning å byggnaden efter 0,6 % av 317.370 kr, å varmvattenpanna med helautomatisk oljeeldning efter 10 % av 2.300 kr samt å kokseldnings-

pannor, varmvattenberedare, pumpanläggning, hissmaskineri och tvättmaskineri efter 5 % av 10.330 kr. Tvättmaskineriet bestod av en elektromotordriven tvättmaskin, torkcentrifug och torkfläkt med luftförvärmningsanordning till ett sammanlagt anskaffningsvärde av 1.990 kr. TN vägrade särskilt avdrag för värdeminskning av tvättmaskineriet. Hos PN yrkade N. avdrag härför efter 7 %. PN: ej ändring. Med anledning av N:s besvär till KR förklarade TI PN:s beslut vara riktigt. Däremot finge kostnaden för ersättningsanskaffning av dylika inventarier avdragas. KR och RR: ej ändring (RR:s utslag den 29/1 1953.)

Rätt beskattningsår i fråga om retroaktiv lön.

Besvär av taxeringsrevisorn af E. angående inkomsttaxering år 1948. — af E., som under åren 1945, 1946 och under första halvåret 1947 tjänstgjort såsom biträdande taxeringsintendent, hade först under 1947 uppburit vikariatersättning för dessa förordnanden, sedan kammarrätten genom utslag förklarat af E. berättigad till sådan ersättning. af E. yrkade hos TN att icke hela den av honom uppburna ersättningen måtte upptagas till beskattning vid 1948 års taxering. Enligt av de flesta länsstyrelser tillämpad praxis hade ifrågasvarande ersättningar kontant utbetalats under tjänstgöringsåret. Genom kammarrättens utslag hade också fastslagits att ett sådant förfarande varit det riktigaste. Med hänsyn till den av uppborärsreformen betingade partiella skatteeftergiften för inkomster under 1945 och totala skatteeftergiften för inkomster under 1946 komme af E. i sämre ställning ur beskattningssynpunkt än som skolat ske vid ett riktigt

förfarande. af E. yrkade därför, att endast den del av ersättningen, som belöpte å år 1947, måtte beskattas genom taxering år 1948 samt att den ersättning, som belöpt å 1945 måtte beskattas genom eftertaxering för år 1946 (för taxeringsåret 1947 yrkades icke motsvarande eftertaxering med hänsyn till skattefriheten). TN biföll af E:s yrkande. PN beskattade emellertid på yrkande av TI hela den utdömda ersättningen genom taxering år 1948 och undanröjde eftertaxeringen. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 30/1 1953.)

Anm.: Jämför liknande fall i RA 1939 not. 625 och 1944 not. 1234.

Vinstuttag i samband med överlåtelse av andelar i bostadsförening: förtäckt utdelning — skenavtal?

Besvär av TI angående fil. doktorn N:s inkomsttaxering år 1948. — Sedan N. år 1927 förvärvat samtliga andelar i bostadsföreningen Stureplan u. p. a., vilken var ägare till fastigheten Sumpen nr 1 och 2 i Stockholm, upprättades år 1947 en handling, enligt vilken föreningen sålde nämnda fastighet till N. med tillträde den 2/1 1947 och för ett pris av 3.000.000 kr. Fastigheten, som då hade ett taxeringsvärde av 1.650.000 kr, var i föreningens räkenskaper bokförd till ett värde av 990.000 kr. Bokföringsmässigt medförde alltså försäljningen en vinst för föreningen å 2.010.000 kr. Genom avtal den 12 mars 1947 försålde N. ifrågasvarande föreningsandelar till Ernst Lundin för en köpeskilling av 2.428.692 kr 43 öre. I detta avtal stipulerades bland annat, att andelarna skulle likvideras genom att köparen övertog betalningsansvaret för en säljarens skuld till föreningen å berörda belopp

2.428.692 kr 43 öre, att säljaren ansvarade för att föreningen icke hade några skulder, att en i avtalet intagen balansräkning för föreningen per den 1/1 1947 vore riktig samt att köparen skulle svara för att föreningen under år 1947 ej komme att ha skattepliktig inkomst. Den i avtalet åberopade balansräkningen var av följande lydelse:

Balansräkning per 1/1 1947.

Fordran å andelsägare . . .	2.428.692 : 43	
		Kronor 2.428.692 : 43
Reserverade medel	2.283 : 62	
Vinstsaldo	416.408 : 81	
Realisations-		
vinst	2.010.000 : —	2.426.408 : 81
		Kronor 2.428.692 : 43

Lundin tecknade å sitt exemplar av avtalet en påskrift av innehåll att avtalet av honom tecknats såsom ombud för Aktiebolaget Odora och genom påskriften för ordningens skull överlätes å detta bolag. — I sin år 1948 avlämnade självdeklaration uppgav N., bland annat, att han under år 1947 ägt ovannämnda fastighet Sumpen nr 1 och 2 i Stockholm och att han den 12 mars 1947 avyttrat andelar i bostadsföreningen Stureplan u. p. a., vilka han innehaft under mer än fem år. Någon inkomst genom utdelning från denna förening upptog N. icke i deklarationen. — I en promemoria den 16/3 1949 angående verkställd granskning av Aktiebolaget Odoras räkenskaper, upprättad inom överståthållarämbetets skatteavdelning, anfördes bland annat: Genom att andelarna i föreningen försåls till ett värde, som motsvarade fonderade vinstmedel, vilka icke utan dubbelbeskattning kunnat uttagas ur

föreningen av N., hade Aktiebolaget Odora beretts tillfälle att skattefritt överföra vinstmedlen till sig i form av utdelning. Det syntes därför med fog kunna göras gällande, att transaktionen kunde betecknas såsom skentransaktion, och den torde knappast ha tillkommit i annat syfte än att bereda N. lättnader vid hans taxeringar. För att så vore fallet talade också den omständigheten, att säljaren fått vidkännas en kostnad av cirka 20.000 kr för avyttring av sina andelar till köparen. Därför kunde ifrågasättas, huruvida icke N. vid 1948 års taxering borde beskattas såsom för förtäckt utdelning från föreningen för ett belopp av 2.428.692 kr. — Hos PN anförde TI, såvitt nu är i fråga, i anslutning till promemorian: N. hade före försäljningen av föreningsandelarna tillgodogjort sig föreningens likvida tillgångar, i vilkas ställe en formell fordran å N. bokförts till motsvarande belopp. Denna fordran hade uppgått till 2.428.692 kr 43 öre eller således samma belopp, som Lundin enligt avtalet den 12 mars 1947 skulle erlægga till N. såsom köpeskilling för andelarna i föreningen. Nämnda belopp 2.428.692 kr 43 öre motsvarade i sin helhet hos föreningen fonderade vinstmedel. På grund av anmärkta förhållanden torde beloppet vara att hänföra till för N. skattepliktig utdelning från föreningen, och TI yrkade att N. måtte åsättas taxering för nämnda utdelning. — PN avslog detta yrkande. KR: ej ändring. RR (åtta ledamöter) fastställde KR:s utslag, enär av vad i målet förekommit icke framgår, att N. under ifrågavarande beskattningsår vare sig före eller i samband med överlåtelsen av andelarna i bostadsföreningen till Lundin tillgodogjort sig något av föreningens tillgångar utan att samtidigt tillföra föreningen valuta av motsvarande

värde, samt taxering av N. lagligen icke kan grundas på den omständigheten, att Lundin förvärvat föreningsandelarna såsom ombud för ett aktiebolag, till vilket föreningens besparade vinstmedel därefter skattefritt utdelats. En ledamot anslöt sig till majoriteten med särskild motive-ring. — Fyra ledamöter (Lundevall, Lorrichs, Jarnerup och Klackenbergs) ansågo att N. bort taxeras för 1.078.862 kr enligt följande motivering: I målet är utrett, att N. i sin ägo överfört föreningens samtliga tillgångar, sådana dessa befunnos före upprättandet av den i avtalet den 12/3 1947 intagna balansräkningen, mot åtagandet av betalningsskyldighet till föreningen för ett belopp av 2.428.692 kr 43 öre. Föreningens härigenom uppkomna fordran motsvarade sammanlagda beloppet av föreningens reserverade medel 2.283 kr 62 öre och odisponerade vinstmedel i övrigt 2.426.408 kr 81 öre enligt samma balansräkning. Här ingick icke, såvitt visats, något belopp motsvarande betald insats i föreningen. Med hänsyn till de i berörda avtal angivna villkoren och omständigheterna i övrigt kan Lundin icke antagas ha förvärvat andelarna i föreningen i avsikt att för egen eller Aktiebolaget Odoras räkning fortsätta föreningens verksamhet eller eljest ha någon fördel av förvärvet. Att avtalet ändock träffats sammanhänger uppenbarligen därmed att Lundin varit i tillfälle att, genom avtalets överlåtande på bolaget och därefter skedd utdelning från föreningen till bolaget av ovannämnda fordran, utjämna denna fordran mot den såsom likvid för föreningsandelarna övertagna skulden till föreningen å samma belopp. En dylik transaktion, vilken kunde företagas utan att ådraga bolaget skattskyldighet, har ock, enligt vad i målet blivit upplyst,

senare skett. Därigenom har uppnåtts det resultatet att N., utan vederlag till föreningen från honom själv eller annan, kunnat frigöra sig från sin betalningsskyldighet för de från föreningen övertagna tillgångarna och att föreningsandelarna förlorat allt värde. Att Lundin medverkat vid transaktionen för att bereda N. fördel framgår jämväl därav att Lundin vid sidan av avtalet betingat sig och även erhållit särskild gottgörelse av N. På grund av vad sålunda anförts måste avtalet om försäljning av föreningsandelarna anses i verkligheten ha inneburit att N. bekommit utdelning från föreningen. Denna utdelning borde, därest avseende fästes vid den köpeskilling 3.000.000 kr som N. förbundit sig att erlagga till föreningen för den i målet omförmälda fastigheten, beräknas till ovannämnda belopp 2.428.692 kr 43 öre. Emellertid kan det icke anses ådagalagt, att köpeskillingen motsvarat fastighetens värde vid tiden för köpet, utan får fastmera antagas, att köpeskillingen blivit bestämd till nämnda högre belopp i ändamål att framdeles bereda N. förmån i beskattningsavseende eller av annan anledning, vartill hänsyn icke må tagas i förevarande mål. I stället må, då annat icke visats, fastighetens värde vid nämnda tidpunkt anses ha motsvarat dess taxeringsvärde. Vid sådant förhållande får den av N. från föreningens uppburna utdelningen anses ha uppgått till beloppet 2.428.692 kr 43 öre minskat med skillnaden mellan den uppgivna köpeskillingen 3.000.000 kr och fastighetens taxeringsvärde 1.650.000 kr eller således till 1.078.692 kr 43 öre. (RR:s utslag den 5/2 1953.)

A n m.: Jämför denna tidskrift årgång 1951 s. 162: annan utgång i det där omnämnda fallet.

Fråga om ersättning för skada å växter i trädgårdsrörelse genom bombfällning utgjort skattepliktig intäkt.

Besvär av TI angående tre trädgårds-måstare H:s inkomsttaxering år 1945. — Bröderna H. drevo tillsammans Bröderna H:s Gartneri i Lund. Försäljningen omfattade huvudsakligen s. k. snittblommor (alltså icke plantor eller krukväxter). På grund av skada vid bombnedslag år 1943 erhöll handelsbolaget under år 1944 av Statens krigsskadenämnd ersättning för skada å byggnader, jord, växter och höns. TN och PN beskattade delägarna för ersättningen i vad den belöpte å växter och höns. KR ansåg emellertid ersättningen skattepliktig endast till den del densamma avsåg — utom hönsen — ettåriga växter, således ej till den del den belöpte å rosen- och syrenbuskar o. d. TI yrkade fastställelse av PN:s beslut. Han menade, att ersättningen även i sistnämnda del utgjort kompensation för skadat varulager, under det att bröderna H. hävdade, att det varit fråga om anläggningstillgångar jämställda med byggnader o. s. v. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 29/1 1953.)

Värdeminskning å aktier.

Besvär av Olsson & Rosenlund Aktiebolag angående inkomsttaxering år 1948. — Bolaget yrkade vid taxeringen avdrag med 94.310 kr för värdeminskning å aktier i Lucernans Trävaru Aktiebolag. Klagandebolaget hade förvärvat samtliga aktier i det senare bolaget å nominellt 100.000 kr för 275.000 kr. Bland tillgångarna i det senare bolaget märktes bl. a. ett trävarulager om cirka 100.000 kubikfot, bokfört till omkring en kr per kbf. Till stöd för det yrkade avdraget anförde klagandebolaget bl. a., att bolaget genom aktieförvärvet fått tillgång till virke, varav bolaget

varit i stort behov. Bolaget kunde vidare utnyttja ett av Lucernan arrenderat brädgårdsområde samt tillfälle att i en Lucernans fastighet installera ett sågverk. Då klagandebolaget emellertid icke haft för avsikt att driva någon rörelse med Lucernan på annat sätt än genom att låta det senare bolaget arrendera ut byggnader och maskiner till klagandebolaget, hade klagandebolaget efter aktieinköpet övertagit hela Lucernans trävarulager för cirka 1:10 kr per kbf. Den dolda reserv, som fanns i Lucernans lager, överflyttades därigenom till klagandebolaget. Värdet å Lucernans tillgångar nedgick i följd därav till ett bokfört värde av 180.000 kr, som med 95.000 kr understeg klagandebolagets inköpspris för aktierna, 275.000 kr. På grund därav hade nedskrivning å desamma gjorts med 94.310 kr. — TN vägrade avdrag för denna nedskrivning. Bolaget anförde besvär hos PN. Kronombudet yttrade, att beloppet 94.310 kr motsvarade icke avdragsgill kapitalförlust, enär den förlust bolaget ansett sig ha gjort låge vid sidan av vad som normalt utgjorde bolagets förvärvsverksamhet. Allmänna ombudet hos MKPN hemställde om avslag, då ifrågavarande aktier inköpts i fusionssyfte. MKPN: ej ändring. Hos KR framhöll bolaget, att huvudsyftet med inköpet varit att förvärva Lucernans lager av trävaror. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 27/1 1953.)

An m.: Jämför RÅ 1931 not. 1276. AB Vin- och Spritcentralen vägrades avdrag för avskrivning å aktier i fyra agenturbolag. Det hade invänts, att avskrivningen å dessa aktier måste anses hänförlig till avskrivning å erlagd köpeskilling för övertagande av agenturbolagens rörelser i samband med aktieförvärvet. Se även S. O. U. 1937: 42 s. 249.

Avdrag för avsättning till underhållsfond.

Besvär av Ramsjö hamnförening u.p.a. angående inkomsttaxering år 1948. — Sedan Kungl. Maj:t den 29/7 1927 i och för istandsättande av västra vågbrytaren vid Ramsjö hamn beviljat ett statsbidrag av 19.800 kr att utgå från vederbörligt riksstatsanslag till statsunderstödda fiskehamnar, har i ett år 1928 mellan Västra Karups kommun och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upprättat kontrakt i enlighet med för dylika anslags åtnjutande gällande villkor och bestämmelser föreskrivits bl. a., att för hamnens underhåll, vilket skall av nämnda styrelse ombesörjas, i första hand hamnens inkomster skola ställas till styrelsens förfogande samt att vid varje års slut avsättning med minst 30 % av bruttoinkomsten av hamnrörelsen skall ske till en underhållsfond, vilken fond skall göras räntebärande genom insättning i bank å på sådant sätt spärrad räkning att medel till hamnens underhåll eller förbättring ej må lyftas i vidare mån än styrelsen det medgiver. — TN förvägrade hamnföreningen avdrag för en i räkenskaperna med 142 kr gjord avsättning till underhållsfonden. Hamnföreningen klagade hos PN. TO anförde som stöd för TN:s beslut, att för flera andra kategorier skattskyldiga föreläge i lag föreskriven skyldighet att under vissa förhållanden verkställa fondavsättning (aktiebolag, sparbanker m. fl.), utan att detta medförde rättighet att vid taxering njuta avdrag för avsättningen. PN och KR: ej ändring. Sedan det inhämtats bl. a., att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i regel krävt att hamnar, som fått statsbidrag, skolat förbinda sig att avsätta viss del av sina årliga inkomster till en underhållsfond för att därigenom undvika nytt anlåtande av stats-

bidrag, då smärre reparationer senare erfordrades, fann RR N med hänsyn till vad numera blivit upplyst om anledningen till ifrågavarande avsättning och villkoren för de avsatta medlens användning — skäligen att undanröja de föreningen åsatta taxeringarna. Avdraget medgavs alltså. (RR:s utslag den 30/1 1953.)

An m.: Jämför RÅ 1941 ref. 1, där enskilt järnvägsbolag medgavs avdrag för avsättning till förnyelsefond ”med hänsyn dels till den bolaget enligt stadgade koncessionsvillkor åliggande skyldigheten att upphålla järnvägsdriften och förty bibehålla ifrågavarande järnvägar i trafikdugligt skick, dels till de i fråga om järnvägsaktiebolags förnyelsefond gällande bestämmelserna”.

Föreningsavgifter

Svenska Stålpressningsaktiebol. Olofström, har vid inkomsttaxering år 1946 förvägrats avdrag för avgifter till Sveriges Allmänna Exportförening, Svenska Annonsörers förening, Skånes järnhandlareförening, Sveriges Industriförbund, Sveriges mekaniska verkstäders förbund m. fl. (RR:s utslag den 22/1 1953.)

Medlemsavgifter.

Ställbergs gruvaktiebolag erhöll vid inkomsttaxering år 1945 avdrag för avgift till Jernkontorets Gruvbyrå och Mellansvenska Gruvförbundet (arbetsgivareförening) men vägrades avdrag för avgifter till Örebro läns Brandkårsförbund, Sveriges Industriförbund, Handelskammaren i Gävle, Svenska Gruvföreningen och Motormännens Riksförbund. (RR:s utslag den 11/2 1953.)